

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Για τη βαθμολόγηση του κριτηρίου επιλογής που αφορά στον «**Καινοτόμο χαρακτήρα της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών**», λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

Ο βασικός στρατηγικός στόχος που επιδιώκει το LEADER είναι η ανάπτυξη κάθε αγροτικής περιοχής μέσω τεσσάρων διαστάσεων:

- α) οικονομικής, για την προσαρμογή, τη διατήρηση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας και επιχειρήσεων,
- β) κοινωνικής, για την ενίσχυση της συνοχής και της ενσωμάτωσης,
- γ) πολιτιστικής, για την οικειοποίηση και την ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς, την ανοικοδόμηση και την ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας και
- δ) περιβαλλοντικής, για τη διατήρηση και ανανέωση των διαθέσιμων πόρων.

Το διακύβευμα είναι η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη:

- α) τις εσωτερικές ευκαιρίες και τους περιορισμούς που συνδέονται με παράγοντες που προκύπτουν από την ιστορία κάθε περιοχής και
- β) τις εξωτερικές ευκαιρίες και περιορισμούς που απορρέουν από το άνοιγμα των τοπικών οικονομιών.

Η ανάλυση αυτών των ευκαιριών και περιορισμών μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω 8 βασικών σημείων, τα οποία, από ορισμένες απόψεις, μπορούν να αλληλεπικαλύπτονται:

1. Κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού και κοινωνική συνοχή.
2. Πολιτισμός και ταυτότητα της περιοχής.
3. Δραστηριότητες και θέσεις εργασίας.
4. Εικόνα της περιοχής.
5. Μετανάστευση και κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.
6. Περιβάλλον, η διαχείριση του χώρου και των φυσικών πόρων.
7. Ανάπτυξη των τεχνολογιών.
8. Ανταγωνιστικότητα και πρόσβαση στις αγορές.

Γύρω από αυτά τα οκτώ βασικά σημεία, κάθε περιοχή είναι σε θέση να προσδιορίσει και να αναλύσει τις συγκεκριμένες προκλήσεις που αντιμετωπίζει, όπως για παράδειγμα:

- ενίσχυση των πρακτικών συμμετοχής του πληθυσμού,
- ενίσχυση της ταυτότητας της περιοχής,
- διαφοροποίηση και προσαρμογή των δραστηριοτήτων και των υπηρεσιών,
- ανανέωση της εικόνας της περιοχής,
- ενσωμάτωση νέων εργαζομένων ή διαχείριση της αγροτικής εξόδου,
- ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς,
- διαχείριση των νέων τεχνολογιών,
- διαχείριση της ανταγωνιστικότητας και της πρόσβασης στις αγορές.

Η καινοτομία, είτε πρόκειται για τη δημιουργία νέων προϊόντων ή υπηρεσιών, είτε για την εφαρμογή νέων διαδικασιών, μεθόδων ή οργανωτικών μορφών, βρίσκεται στο επίκεντρο. Είναι το μέσο για την αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η περιοχή και αποτελεί μέρος της δυναμικής που επιτρέπει ειδικότερα:

- να προβλέπει τις αλλαγές και να προσαρμόζεται γρήγορα σε αυτές,
- να αναπτύξει την ιδιαίτερη ποιότητα της περιοχής και αυτό που δεν μπορεί να μεταφερθεί ή να παραχθεί αλλού,
- να διαφοροποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα,
- να ενισχύσει τα δίκτυα και τα κέντρα ανταλλαγών και αποφάσεων,
- να ανανεωθούν οι δομές διαχείρισης και κοινωνικοοικονομικής οργάνωσης,
- να ενισχύσει κανείς αυτό που είναι και αυτό που κάνει.

Από αυτή την άποψη, η καινοτομία εμφανίζεται ως μοχλός αλλαγής και προσαρμογής που είναι αναγκαίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες, ανεξάρτητα από την ποικιλομορφία τους, επηρεάζονται όλες από σημαντικές αλλαγές. Οι μετασχηματισμοί όμως αυτοί που επηρεάζουν την αγροτική κοινωνία συνεπάγονται επίσης την αναζήτηση νέων λύσεων προσαρμοσμένων σε κάθε περιοχή, δίνοντας έμφαση στην καινοτομία, την επίδειξη και τη δυνατότητα μεταφοράς της. Αυτός είναι σήμερα, σε συνέχεια όλων των προηγούμενων προγραμμάτων (I, II, LEADER+, Άξονας 4, CLLD), ο κύριος στόχος του LEADER.

Κάθε δικαιούχος του LEADER θα πρέπει λοιπόν να προετοιμάσει ένα «πρόγραμμα αγροτικής καινοτομίας» αλλά πρώτα να πραγματοποιήσει μια αρχική διάγνωση, να αναλύσει τις αναμενόμενες αλλαγές και να αναδείξει τις διαστάσεις της καινοτομίας και της επίδειξης των σχεδιαζόμενων δράσεων. Τρία στοιχεία χαρακτηρίζουν συχνά αυτές τις αρχικές αναλύσεις:

- επικεντρώνονται υπερβολικά στα εσωτερικά προβλήματα κάθε περιοχής,
- υποτιμούν την επίδραση των εξωτερικών περιορισμών που περιορίζουν την τοπική δράση,
- δεν ενσωματώνουν επαρκώς τη διάσταση της πρόβλεψης που επιτρέπει την ανάπτυξη της περιοχής.

Για κάθε ένα από τα ανωτέρω οκτώ βασικά σημεία, οι φορείς της υπαίθρου θα πρέπει να αναπτύξουν τις γνώσεις της περιοχής, προκειμένου να προβούν σε μια πιο ολοκληρωμένη ανάλυση των τοπικών αναγκών καινοτομίας. Για καθένα από αυτά τα οκτώ βασικά σημεία, οι αγροτικοί φορείς θα μπορούσαν να θέσουν ερωτήματα, ώστε να αποκτήσουν καλύτερη γνώση της περιοχής, να εντοπίσουν συγκεκριμένες προκλήσεις και να αναλύσουν τις τοπικές ανάγκες καινοτομίας, όπως:

- για να εντοπίσουν προβλήματα σχετικά με την τοπική κατάσταση,
- για να εντοπίσουν τις τρέχουσες καινοτόμες δράσεις, να εξετάσουν πώς αυτές ανταποκρίνονται στην ανάλυση της κατάστασης,
- για να εντοπίσουν τις ανάγκες καινοτομίας που μένει να ικανοποιηθούν,
- για να δουν πώς μπορούν να ληφθούν καλύτερα υπόψη αυτές οι καινοτόμες ανάγκες στο πλαίσιο του τοπικού προγράμματος,
- για να αναδείξουν τα κύρια στοιχεία καινοτομίας μιας δράσης σε σχέση με την περιοχή,
- για να εξετάσουν σε τοπικό επίπεδο πώς μπορεί να ενισχυθεί η δράση αυτή, λαμβάνοντας υπόψη άλλες διαστάσεις,
- για να αντλήσουν χρήσιμα διδάγματα και, αν χρειαστεί, να διευκολύνουν τη δυνατότητα μεταφοράς καινοτομίας.

Στο παραπάνω πλαίσιο λοιπόν εξετάζεται αν η πράξη εμπεριέχει καινοτομικά στοιχεία και ποια είναι αυτά. Σημειώνεται ότι, η καινοτομία στις παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα, μπορεί να συνδέεται με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και της έρευνας για τη δημιουργία βιοκλιματικών υποδομών, για τη χρήση νέων, φιλικών προς το περιβάλλον υλικών, για τη βελτίωση υφιστάμενων υπηρεσιών και διαδικασιών, για την ανάπτυξη εφαρμογών λογισμικού για καινοτόμες εφαρμογές κ.ά. Επιπλέον εξετάζεται η συσχέτιση της πρότασης με την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS) της Περιφέρειας ΑΜΘ.